

"Cüz'iyat ve kesretin menbaları, madenleri, elbette küllî kanunlar ve küllî tecelliyât-ı esmâiyedir." Devamıyla izah eder misiniz?

"İşte şu cüz'iyat ve kesretin menbaları, madenleri, elbette küllî kanunlar ve küllî tecelliyât-ı esmâiyedir ki, o küllî kanunlar, o küllî tecellîler ve o muhit esmâların mazharları da bir derece basit ve sâfi ve her biri bir âlemin arşı ve sakfı ve bir âlemin merkez-i tasarrufu hükmünde olan semâvâttir ki, ..." (1)

Yerküremizde milyonlarla ifade edilen bitki ve hayvan türleri mevcuttur. Her bir canlı nevinin de sayısız fertleri vardır. Her nevi için birbirinden farklı küllî tecelliler söz konusudur ve o nevin her bir cüz'i ferdi de o tecelliden nasibini alır.

Bu canlılardan birisi insan nevidir. Bu nevin her ferdine hafıza ihsan edilmiştir. İşte insanların hafızalarından, bitkilerin tohumlarına, hayvanların nutfelerine ve yumurtalarına kadar Hafız ismine mazhar olan bütün varlıklar, o ismin bir nevi semâsı hükmünde olan levh-i mahfuzun tasarrufunda gibidirler.

Bu noktadan hareketle, Üstadımızın bu beyanından canlı veya cansız her bir farklı nevin ayrı bir küllî kanunla idare edildiği ve onların tasarrufuna merkez olan ayrı bir semânın varlığı anlaşılıyor. Şu var ki biz semâ denilince çoğu zaman yıldızlar âlemini hatırlarız. Bir önceki cümlede ifade ettiğimiz gibi levh-i mahfuz da ayrı bir semâ gibidir, bütün hafızalar, tohumlar,... o semânın tasarrufu altındadır. Üstadımızın bu çok engin ve yüksek dersine her nevi için ayrı bir örnek vermekten çok uzağız. Ancak bu misâl ile o yükek hakikate uzaktan bir derece bakabiliriz.

"O âlemlerin birisi de Sidretü'l-Müntehâdaki Cennetü'l-Me'vâdır. Yerdeki tesbihat ve tahmidat, o Cennetin meyveleri suretinde -Muhbir-i Sadıkın ihbarıyla- temessül ettiği sabittir." (2)

Cennetü'l-Me'va, cennetin sekiz tabakasından birisidir. Üstadımız Cennetü'l-Me'va'yı da ayrı bir âlem olarak kabul ediyor. Bütün cennet tabakaları gibi bu cennetin de sakfı arşı azamdır.

"Cennetin sekiz tabakası birbirinden yüksek oldukları halde, umumun damı Arşı Âzamdır." (3)

Bu cennetin özelliği, Hadîs-i şerîfin bildirdiğine göre "yerdeki bütün tesbihlerin ve hamdlerin, o âleme Cennet meyveleri sûretinde yükselmesidir."

(1) bk. [Sözler, Otuz Birinci Söz, Üçüncü Esas.](#)

(2) bk. [Sözler, Otuz Birinci Söz, Üçüncü Esas.](#)

---

(3) bk. [age., Yirmi Sekizinci Söz.](#)